

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 2.00, za tri mesece . . . 5.00, za pol leta . . . 10.00, za vsa leta . . . 18.00. Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 avc., izven Trsta po 3 avc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 avc., izven Trsta 5 avc.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašajo se račune po tarifi v petiti; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javnoizjavna, domaći oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglašje sprejema upravnništvo ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Odprta reklamacije so proste poštnine.

V edinosti je moč!

O programu nove vlade.

II.

Rekli smo, da je oni odstavek v izjavi Badenijevi, ki proslavlja nemško kulturo, pristno nemškoliberalne barve. Na zatrdilo visokorodnega gospoda grofa, da je ta kultura blesteča luč, ki razsvetlja pota vsem drugim narodom, da so torej vsi ti narodi nekako dolžniki nasproti Nemcem, ne vemo res boljšega odgovora, nego ga je dal „Slovenec“ od minolega četrta v svojem uvodnem članku. Ko je dokazal, da ni res, da bi bili vsi umotvori izišli na nemškem jeziku v minulih časih, le plod nemškega uma, ampak da so na kulturnem polju delovali tudi slovanski možje, poslužuje se pri tem nemškega jezika, ker je bil ta jezik vsled zgodovinskih dogodkov res jedina vez med izobraženci, pravi „Slovenec“:

„Tem splošnim opazkam dodajemo še svoje posebno utemeljene misli gledé na „nemško kulturo“, v kolikor je res plod nemškega naroda. Nikomur ne maramo delati krivice, tudi Nemcem ne. In zato radi priznavamo, da je vsled ugodnih javnih razmer, nemški narod lepo napredoval od Karola Velikega časov in čudimo se njegovi marljivosti, njegovi skrbi za napredek umetelnosti in znanosti.

Nemški, zlasti slovanski narodi smo često jemali na posodo pri njem, toda ta kulturna posoda se ne sme plačevati s politično ali sploh družabno odvisnostjo. marveč le s kulturnim delom. In s tem smo vračevali svoj dolg in ga še vračamo. Tudi od Slovanov so se Nemci mnogo naučili; če bi hoteli zasledovati zgodovino razvoja evropske kulture, če bi n. pr. razmislili, koliko so poživili polabski Slovani nemški življenj, koliko so drugi naši rodovi s svojo organizacijo, s svojim izgledom, s svojimi talenti, s svojim vstrajnim delom, s svojimi boji proti najhujšemu sovražniku te kulture, pomagali tudi tisti kulturi, ki se prišteva izključno nemškemu narodu, bi imeli tudi mi dovolj tirjati od Nemcev.

Toda naša sodba v tem oziru se glasi: Vsi narodi so v kulturnem oziru dolžniki, a nobeden ni upnik. Upnik njihov, kateremu se mora po pravici in dolžnosti vračati napravljeni dolg, je jedino krščanstvo.

„Slovenec“ je napisal veliko resnico: vsi narodi na svetu, ne izvzemši nemškega, so se morali v prvih dobach svojega razvoja učiti od drugih, starejših in razvitiših narodov. In ako že govorimo o dolgu nasproti kulturi drugih narodov, lahko rečemo, da so Nemci morda več dolžniki Francozom, nego pa mi Slovani Nemcem. Kultura je last vsega človeštva in ne le last Nemcev. Res je sicer, da so v raznih dobach nekateri narodi izdatneje, drugi zopet mlačneje sodelovali na polju

kulture, a tega ni smeti šteti ni jednim v zaslugo, niti drugim v greh, kajti to delovanje je navadno zavisto od važnih dogodkov v isti dobi, političnih, gospodarskih in vojnih. Ali so mar Jugoslovani krivi, da so morali stoletja proživati svojo kri v bojih proti dednemu sovražniku krščanstva in evropske civilizacije? Ali so oni krivi, da se kultura ne more razvijati, kjer divja bojna furija? Ali smo mi Hrvatje in Slovenci sami krivi, da se nismo razvijali vstricno z Nemci, ko smo se svojimi hrbi branili ostalo Evropo pred barbarstvom? Ali smo radi teh zgodovinskih činov na dolgu nemški kulturi? Ali zaslužio, da se nam ob vsaki priliki podtika pod nos viša nemška kultura, ker smo zaostali v onih dobach, ko smo se svojo krvjo ščitili isto nemško kulturo? Ne v knjigi dolžnikov, ampak v knjigi dobrotnikov imeti bi morala nemška kultura nas Slované. Kajti ne le oni, ki je s peresom v roki in v šolski dvorani širil vedo in umetnost, ampak tudi oni je zaščitnik kulture, ki je z mečem v roki omogočil, da so se mogli razvijati drugi za njegovi ledji. Zato pa smemo reči po vsej pravici, da je evropska kultura last nas vseh in da smo tudi mi Slovani kulture življenj v Evropi. Le slepa strast, narodna srditost in puhla ošabnost more si tolmačiti drugače — bistvo kulture.

In stoječi na tem, gotovo pravilnem stališču moramo obžalovati iskreno, da je tudi novi ministerski predsednik v svoji izjavi napravil nepotreben poklon pred — nemškim šovinizmom.

Ali ta poklon je bil tudi v očitnem protislovju z onim odstavkom v izjavi Badenijevi, ki je sledil neposredno za besedami o nemški kulturi in o tradicionalnem stališču Nemcev v državi avstrijski. Gosp. grof je priznal brez ovinkov, da obstoji češko vprašanje, koje treba rešiti, in je nenavadno toplimi besedami proslavljal sijajno dokazani patrijotizem naroda češkega. Tu je visokorodni gospod grof spravil v dotiko — dve skrajnosti, in s tem, da je postavil tako blizu jedno drugi dve toli nasprotujoči si točki, kaljeno je soglasje in harmonija v njegovi izjavi. Pravijo sicer, da se gosp. grof do sedaj ni mnogo bavil s splošnimi avstrijskimi zadevami — celo to pravijo, da je bila njegova sedanja izjava prvi več nemški govor pred javnostjo, iz česar bi morali sklepati, da se je njegova prošlavljen bistrovidnost skazovala do sedajle v strogo galskih zadevah, vendar pa bi moral vedeti tudi on, da absolutno ni mogoče rešiti češkega vprašanja, kojega bistveni del je **jednakopravnost**, ter zajedno zagovarjati staro krivico nemških predprav. Gosp. grof je sicer naglašal, da so te predpravice tradicionalne, torej stare,

čemu pa moramo pripomniti, da krivica tudi po tisočletjih ne more postati pravica. Zahtevanje, da bi bilo kateremu si bodi narodu dovoliti posebnih predprav, zbok katerih bi se dotični narod povzdignil nad druge narode, je v strogem nasprotju z načinom, kakor je nastala ta država; nadvladje jednega naroda nad drugim nasprotuje torej zgodovinskemu duhu postanka te države. In kdor hoče iz avstrijske zgodovine izvajati Nemcem pravico do nadvladja, ta — pači to zgodovino.

Poljski listi opravičujejo baje ono izjavo grofa Badenija o nemški kulturi s tem, da je hotel posebno naglasiti nasproti nemškim liberalcem, da sedaj nikakor ni nastopila doba poljskega nadvladja. Mogoče, ali nam se dozdeva veliko bolj, da je s to izjavo hotel pridobiti mnogoštevilno nemško levico za svoje načrte. A pri svojem vasovanju pod nemško-liberalnim oknom ni pomislil g. grof Badenij, da je v isti hip po njegovem pripoznanju češkega vprašanja nastalo nesoglasje med njim in nemškimi liberalci, kojih politiki je bila vedno vodilna misel, da češkega vprašanja ni!!! Ali ni pomislil g. grof, da v isti hip, ko nastopijo na češkem normalni odnošaji — kar želi tudi grof Badenij —, je zlezla za večno v grob misel nadvladja Nemcev? Mar res meni g. Badenij, da bodo nemški liberalci hoteli sodelovati pri takih okolištinah za uvedbo zares normalnih odnošajev na češkem? Ako se res nadeja temu, ako res meni, da nemški liberalci zlezejo kar čez noč iz svoje stare grešne kože, potem pa že moramo zavidati g. grofa na njega deviško-nedolžnem optimizmu.

Da je res, kar trdimo mi — da je namreč grof Badenij napravil pogreško se svojim naglašanjem o blešču nemške kulture, ki naj bi bila nekak regulator pri — kratenju pravic drugih narodov —, o tem so g. ministra-predsednika lahko uverili dosednji glasovi. Že iz dosedanjih glasov v novinah nemških se je lahko uveril g. ministerski predsednik, da mu utegne postati jako nevarno tisto naglašanje nadvladanja nemške kulture. Ponudil je nemškemu šovinizmu mazinec in sedaj že hočejo imeti — celo roko. Na desni in na levi zahtevajo namreč, da grof Badenij mora uvesti nemški državni jezik, ako hoče ostati dosleden, ako hoče izvesti v praksi, kar je zatrdil akademski. Sedaj pa naj blagohotno pomisli, do kakih groznih bojov mora priti, ako bi hotel res ustreči tej protustavni zahtevi, kajti vsi nenemški narodi bi vodili ta boj z ono srditostjo, ki more izvirati jedino le iz strahu za lastno življenje, za lastni obstanek. Ali mu ostane potem le iskrica nade, da bi mogel izvesti, kar je obljubil na drugem mestu svoje izjave: da bi dovel do miru med narodi!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 26. oktobra 1895.

Razprava o programu nove vlade pričela se je torej včeraj v poslanski zbornici. Prvi je prišel k besedi zastopnik nemške levice, posl. Kuenburg. Umevno je ob sebi, da se je izjavil posebno zadovoljnega z izjavo grofa Badenija o vrednosti nemške kulture in tradicionalnem stališču Nemcev v državi. Tudi proti temu ni imel ničesar, da obeča vlada, gojiti verski čut, vendar pa je hitro predčrtal mejo, do katere meje sme segati to gojenje, namreč: v kolikor dopuščajo to temeljni zakoni države. Zadovoljen je tudi, da vlada sama odbija od sebe reakcionarne namene. Kako se gospoda radi sklicujejo na državne temeljne zakone, kadar to prija njih strankarskim namenom! A poleg vsega tega navdušenja za državne temeljne zakone zahtevajo vendar, da bi se uvel nemški državni jezik, dasi vedo, da naši državni temeljni zakoni ne poznajo nikakega državnega jezika v državi avstrijski. V tolažbo grofu Badeniju je povedal grof Kuenburg, da med vlado in liberalci ni nasprotja. Govornik je pritrdil izjavi vlade o potrebi sporazumljenja z Ogersko, želel bi pa, da bi vlada bolj naglašala koristi srednjih stanov. Pravi, da v izjavi vlade ni ničesar, kar bi bilo agresivno, pač pa da je v istej mnogo simpatičnega. Njegova stranka si obdrži svobodno roko nasproti vladi. — (Kdo ne bi se smejal temu zatrdilu grofa Kuenburga, ko je vendar jasno, da se nemška levica uprav — sili novi vladi??)

Češki poslanec Herold je naglašal, da češko vprašanje je bilo vedno slaba stran avstrijske politike. Odprava izjemnega stanja bila je na korist vlade same. Do takih razmer je prišlo na češkem, ker niso hoteli uveljaviti jednako pravnosti obeh jezikov in ker je proti zakonu, ako bi hoteli zagotoviti nemškemu jeziku kako posebno privilegovano stališče. Istotako prigovarja govornik načelu, da je treba Nemcem v Avstriji privoliti posebne predpravice. Razlika v namenih vlade in naroda češkega sili češke poslance, da vztrajajo v opoziciji. Vlada nima vzroka do nikakih rekriminacij, pač pa ima narod češki povodov dovolj, oglašati se s pritožbami. Narodu češkemu ni do tega, da bi si pridobil zaupanje vlade, pač pa naj gleda vlada, da si pridobi zaupanje narodov. Ako hoče vlada, da zastopniki naroda češkega odstopijo od opozicije, mora popred odpraviti sedanje nasprotstvo do istega. Programu, kakor ga je razvila vlada, ne more slediti narod češki.

„Slovenski“ zastopnik grof Hohenwart pozdravlja izjavo vlade kot program močne vlade, kakoršne potrebujemo sedaj bolj kakor kedaj poprej, in kakoršne si je živo želelo vse prebivalstvo. Vlada, ki drži v roki le avstrijsko zastavo je vsikdar gotova, da najde potrebno večino, ki mu bode sledila

Druzega dne odslužil je kameniški gospod župnik sveto mašo dosti raztresen. Ko je šel k oltarju, bil bi skoraj pozabil stolo, ko je po maši odhajal iz zakristije, bil bi šel skoraj v cerkveni opravi. Sreča, da ga je cerkvenik opomnil. Prišel v farovž, je zajutrkoval, oblekel se, ter vzel klobuk in palico.

„Toraj hočeš vendar iti v Touzetin?“ povprašala je Marjeta.

„Dà, prvokrat, odkar je Klarica omožena“.

„Saj te je Zemecki povabil dostikrat!“ „Povabil! Veseli me, skoraj, da sem se mu vsikdar izgovoril; reklo bi se nemara celó, da je zaradi mene zabredel v dolgove. V ostalem bi ga bil človek malokedaj našel doma. Danes pa pojdem tje kaj nepovabljen“.

(Dalje prih.)

PODLISTEK. Klarica iz farovža.

(Dalje).

23

„Dà, da se baje Zemecki dela velikega gospoda; da od dné do dné več izgublja, da se ne spominja, koliko se je njegov oče trudil, da bi ohranil vsaj nekaj“.

„Takošen moj mož ni, stric!“

„Nu, želel bi si od srca, da bi vsa ta pripovedovanja bile le izmišljotine in obrekovanja nevoščljivcev. V ostalem nočem, da bi se Zemecki trudil, njemu tega ni treba; takošno posestvo zamore mu že zagotoviti življenje. Gospódi, grofu in pogospošenemu človeku bi seveda ne zadostovalo“.

„Jaz o ničemur ne vém, stric“.

„Vidiš, jaz sem dalje od vas, pa slišim to od vseh strani“.

„Tega ne razumem“.

„Morda ni sama o temu n vés?“

„Morda“.

„Ti povešaj glavo, Klarica? Zdi se mi, da se jočeš?“

„Ne, stric; spomnila sem se le na Cirila“.

„Na Cirila? Ali se ga često spominjaš?“

„Danes prvokrat! Dež je prenehal, polnoč je že proč, čas je, da mislim na vrnitev. Kaj neki počneta moja otroka?“

„Počakaj še!“

„Pa bi vam bila čudna žena, čudna mati!“

„Saj bode skrbel za nju Zemecki“.

„Mater imata najrajši“.

„Počakaj, pride ti morda nasproti“.

„On ne vé“.

„Pa mu to družina pové!“

„Kaj ko bi pozabili?“

„Pa te naj vsaj Marjeta pospremi!“

„Morala bi potem iti sama nazaj“.

Saj tja do cerkve pojdem s teboj, Klarica!“

„Ne, mati — predno bi se oblekli, bom že v dolini in skoro doma. Lahko noč! — Z Bogom, stric!“

In kakor bi se ravno minula burja unovič vračala, hitela je Klarica v vežo, skozi vas, mimo pokopališča in k Touzetinu. . . .

„Kaj sodiš, Marjeta!“

„O čem?“

„O Klarici, o Zemeckem, — o teh govoricah . . .?“

„Kaj pak ti?“

„Jaz mislim, da tam ni vse v redu, da se je Klarica prišla danes le pritoževat“.

drage volje. Govornik opazi, da v izjavi ni ničesar, radi česar bi se njegova stranka morala odpovedati katerikoli zahtevi v političnem, finančnem in gospodarskem pogledu. Izjava vlade je v svoji ukupnosti ugodna in zadovoljiva. Razumno je ob sebi, da je grof Hohenwart izjavil, da njegova stranka zaupljivo pričakuje zalesenja vlade.

Govornik Poljakov, Zaleski, je seveda v navdušenih besedah proslavljajal program nove vlade, rekši, da isti odgovarja zaupanju cesarjevemu, udanosti do cerkve, položaju države, temeljni misli države, združeni z avtonomijo dežel, ter dobrohotnosti vseh narodov. Tudi pri obnovljenju pogodbe z Ogrsko hočejo Poljaki pomagati vladi, ker to odgovarja poljskim tradicijam. In ker Poljaki prav dobro poznajo javno delovanje ministrskega predsednika, prihajajo mu nasproti z največjim zaupanjem.

Posl. Ferjančič v imenu slovensko-hrvatskega kluba, Pattai v imenu antiseinitov in Barvinski v imenu Malorusov so izjavili, da postopanje njih strank se bode ravnalo po dejanjih vlade.

Na to se je pretrgala seja. Dosedanje izjave govornikov posamičnih strank so napravile na nas utis, kakor da se tam na parlamentarnem obzorju kažejo obrisi — stare koalicije. Nemški liberalci se ponujajo novi vladi, Poljaki so navdušeni zanj, grof Hohenwart jej izreka popolno zaupanje. Na drugi strani jej Čehi napovedujejo opozicijo, antiseinitje in bivši slovenski in hrvatski nekoaliranci pa se drže v hladni rezervi. Ako se bode prihodnje parlamentarno življenje razvijalo v tej smeri, kakor so jo označili včerajšnji govorniki, potem si skoro res ne moremo misliti drugačnega razvrščanja, nego je bilo ono pod bivšo — koalicijo. Naši čitatelji pa vedo, kako smo sodili mi o koaliciji.

Državni zbor. (Poslanska zbornica) Po pretrganju razprave o programu vlade interpelovali so poslanec Vichodil in tovariši radi trpinčenja vojakov po nekem nadporočniku Köllnerju. Isti da postopa z vojakina uprav brutalen način. Dne 27. tega m je dal tako pretepati nekega vojaka, izidšega malo dni popred iz bolnice, da je siromak obležal v nezavesti. Tako nezvestnega pustili so ga ležati več ur, dokler ni prišel vojaški zdravnik, ki je še le po dolgem prizadevanju mogel vzbuditi vojaka k zavesti. Ta dogodek daje vzbudil občo nevoljo med ljudstvom. Interpelanti zahtevajo od ministra deželne brambe, da isti uvede strogo preiskavo.

Poslanec Ebenhoch in tovariši pa so interpelovali naučnega ministra radi včerajšnjih dogodkov povodom umeščenja novega rektorja na vseučilišču dunajskem. Nemško-liberalni in nacionalni dijaki so namreč napali akademike katoliških društev „Norica“ in „Austria“; iztirali so poslednje iz dvorane ter preteпали palicami, da je načelnik „Norice“ obležal v nezavesti. Interpelantje povprašujejo g. naučnega ministra, kaj in kako misli ukreniti, da zadene krivce zaslužena kazen.

Na kratko bodi povedano naše menenje o tem dogodku. Tako postopanje nemških mladih srditežev mora se pristuditi vsakemu dostojnemu človeku. In ne moremo si kaj, da ne bi vprašali, ali moramo tudi ta pretep smatrati kot pojav tiste imenitne kulture, ki naj bi blestela vsem narodom in pred katero naj bi nemški narodi snemali ponižno svoje klobuke, kakor so se klanjali nekdanji dobri Švicarji pred Gesslerjevim klobukom. Ne le česki in antisemitski radikalizem, ampak tudi nemški šovinizem treba brzdati.

Proračun za leto 1896. V včerajšnji seji poslanske zbornice je finančni minister Bilinski predložil proračun za 1896 leto. Proračun izkazuje prebitka 211.226 gld. Med drugimi postavkami so tudi sledeče: prvi obrok v znesku 30.000 gld. za novo sodno poslopje v Ljubljani, 6000 gld. za utrakovistični gimnazij v Celju, 2500 gld. za izredne potrebe gimnazija v Kranju, 10.000 gld. za napravo kopelji za delavce tobačne tovarne ljubljanske, za zgradbo novega vladnega poslopja v Ljubljani pa 98.557 gld.

Za Zagrebom — Varaždin. Občinski zastop Varaždinski imenoval je v svoji seji dne 24. t. m. častnima občana ogerskega ministrskega predsednika barona Banffyja in pa bana Khuen-Hedervarja. — Svoje menenje o tem Madjarom prijaznem toku, ki se pojavlja po poslednjih zagrebških demonstra-

cijah med izvestnimi krogi Hrvatske, izjavili smo že zadnjič, ko je bil mestni zastop zagrebški imenoval ista dva dostojanstvenika častnima občanoma. Ta tok mora priversti naravnost — do reakcije!

Zagrebska vseučilišna mladež objavila je v „Obzoru“ izjavo, s katero zatrjuje svojo solidarnost z onimi vseučiliščniki, ki so v preiskovalnem zaporu zaradi znanih izgrediv. Vsled te izjave zaprli so zopet dva vseučiliščnika, katera smatra preiskovalni sodnik moralnima provzročiteljema te izjave solidarnosti.

Različne vesti.

Osebnost. Predsednik višega deželnega sodišča v Trstu, ekselencia Edmund Peck odpotoval je na Dunaj.

Avstrijski romarji pred papežem. Dne 24. t. m. vsprejel je sv. Oče okolo 200 romarjev iz Avstro-Ogerske, ki so se mu poklonili pod vodstvom kneza Claryja in msgr. grofa Lippe-a. Knez Clary čital je latinsko adresno, v kateri je izraženo visoko spoštovanje romarjev do sv. Stolice. Papež je odgovoril na adresno v latinščini, pozivljaje k složnosti in delovanju, da ne otrpne napredovanje katoliškega duha.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. V „Slovenču“ čitamo nastopni jako umestni nasvet in želimo, da bi ga izvajali poverjeniki družbe sv. Mohora po vsem Slovenskem: „Mej 72.096 udov vzorne družbe sv. Mohora bo romalo te dni 432.576 krasnih slovenskih knjig. Ker so vse te knjige že plačane, prihajajo prejemniki po nje tako veseli, kakor da bi se jim razdeljevala lepa darila. Kadar je pa človek vesel in kaj lepega prejme, takrat tudi najrajši sam kaj daruje. Nikomur se ne zdi škoda onih 4 do 5 kr., ki jih plača ob prejemu Mohorjevih knjig za poštnino in marsikdo bi ob tej priliki, opozorjen, rad še nekoliko daroval v kak dober namen. Družbi sv. Mohora je med Slovenci po številu udov in po blagem namenu najbližja družba sv. Cirila in Metoda. Nekateri gospodje poverjeniki Mohorjeve družbe so že v prejšnjih letih ob priliki vpisovanja v to družbo pobirali tudi prostovoljne doneske za družbo sv. Cirila in Metoda. Podpisani bi z ozirom na zgoraj navedeni razlog nasvetoval, da bi letos isto storili, kadar bodo razdeljevali Mohorjeve knjige. Ako daruje povprečno vsak ud Mohorjeve družbe le 1 kr., dobi družba sv. Cirila in Metoda 720 gld. 96 kr. Ako bi se pa povprek za vsako knjigo privrgel 1 kr., dobila bi družba lepo svoto 4325 gld. 76 kr., in ta svota bi romala večinoma nazaj na Koroško, od koder dobivamo knjige. (Dvonedstropna slovenska šola v Velikovcu je že pod streho, a stala bo družbo sv. Cirila in Metoda še mnogo denarja, predno bodo mogle začeti v njej št. šolske sestre svoje plodonosno delovanje). Poskusite torej, velečastni gospodje poverjeniki družbe sv. Mohora, kdo bo po razdelitvi družbinih knjig poslal največjo svoto blaginju družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Dr. Ivan Svetina.

Iz Sežane nam pišejo: Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda so darovali za knjige g. Lamurskega: Ga. Franja Gulič 2 kroni, g. Dukič, g. Kante, g. Gabršček vsak po 1 krono; g. pl. Sušaski, ga. Skrinjarjeva in Narodnjak po 40 stot. V pušici Dolencovi se je nabralo 2 f. 34 nvč. V pušici kavarne Konratove 1 f. 16 nvč. Za stroške podružnične darovali Maša in gospa Skrinjarjeva po 1 krono. — Župan Nakelski, g. Aleks. Mahorčič, daroval je mesto venca pok. nepozabnemu podžupanu K. Kanoblu, 5 kron.

Na jutranji „Jour fixe“ v Čitalnici opozarjamo še enkrat vse gosp. člane tega društva. Slovenski gostje bodo tudi dobro došli. Začetek ob 9. uri.

Dobava materialij za c. in kr. pomorski arzenal v Pulju. V namen zagotovitve potrebnih materialij za c. in kr. pomorski arzenal v Pulju za l. 1896. vršila se bode dne 4. novembra oziroma 2. decembra t. l. ravno tam ponudbena obravnava. Materialije, katere je dobaviti, so: Deske in plohi iz jelovega in macesnovega lesa, laško olje, laneno olje, goveji loj, sivo milo, lojeve sveče in stearin sveče, metlje in odeje iz trstevja, krtače in čopiči, razni izdelki iz barvine, muncovine in medi (mesinga), vrvarski izdelki, koci (odeje). Pogoji in vse natančno

je poizvedeti v pisarnah trgovskih in obrtniških zbornic.

Lokalni vlak za Gorenjsko. Dne 6. novembra t. l. vršilo se bode — kakor smo že omenili — jesensko zborovanje uprav. sveta državnih železnic in na dnevnem redu je mej drugim tudi predlog člana Kravala Luckmanna, da se uvede za poletno sezono lokalni vlak za progo Ljubljana-Jesenice na Rudolfovi železnici. — Ker so se tudi notranjske občine z ljubljansko mestno vred obrnile do generalne direkcije južne železnice za uvedenje takega vlaka, se je nadejati od obeh železničnih uprav ugodne rešitve, kar bi bilo le železi! Na posebno prošnjo naglašamo še enkrat to željo Gorenjcev in Notranjcev.

Odbor „Kluba slovenskih tehnikov na Dunaju“ se je sestavil pri prvi redni zborovi seji dne 21. t. m. za leto 1895/6. tako-le: stud. meč. Ignacij Šega, predsednik; stud. chem. Jakob Turk, podpredsednik; stud. ing. Alojzij Kajzel, tajnik; knjižničar; stud. meč. Karel Kotnik, blagajnik.

Kranjske novice. Slovenske predstave v deželnem gledališču se letos vrše dobro in tudi — pridno obiskujejo. Danes, 24. t. m. nastopi v „Pariškem potepuhu“ kot gost bivša igralka „Dram. društva“ gña. Pollakova z Dunaja, v soboto pa v „Mamzell Nitouche“. Gña. Pollakova je vrla gledališka moč in izvestno privabi mnogo občinstva ta dva večera v gledališče. — Pomanjkanje stanovanj bo za novembarski termin zelo čutno. — V Ljubljani je sedaj draginja na dnevnem redu. Hišni gospodarji zvišujejo in dražé stanovanja brezobzirno. Takim ljudem naj bi stopila brezobzirno tudi davčna kraj. komisija na prste. — Veči del poškodovanega mesta ponovi se s cerkvami vred stoprav prihodnje leto in pozneje. — 23. t. m. zvečer priredila je „Gl. Matica“ deželnemu predsedniku bar. Heinu podoknico in pela 3 zборе v zahvalo za prejeto državno podporo. „Glasb. Matica“ je glasben zavod, na katerega smemo Slovenci biti ponosni! — Vreme imamo tu večnoma deževno.

Ponarejalec denarja. Kakor smo omenili že v poslednji številki našega lista, sklepala je tukajšnja ces. kr. policija iz Semrajčevih izjav, da mora isti imeti sokrivcev. In res so predvčerajšnjem zaprli mizarja Vlacava Liegera t. iz Ajdovščine, katerega ima redarstvo na sumu, da je bil v zvezi s Semrajcem pri ponarejanju, odnosno razpečevanju ponarejenega denarja.

Pogorel parni mlin. Iz Peterburga javljajo dne 22. t. m.: Požar je popolnoma uničil parni mlin tvrdke J. E. Weber, največji mlin ob Volgi. Pogorela so tudi skladišča in škeđnji. Škode je okolo 2 milijona rubljev.

Sodnijsko. 54letni kmet Andrej Zlobec iz Podgrajskega okraja živi v večnem sovraštvu s svojim bratrancem Antonom Zlobcem in to radi nekega kosa zemljišča, ki pripada po vsej pravici Antonu, katero pa hoče po vsej sili imeti Andrej. Da dā duška svojemu sovraštvu, napravil je bil proti Antonu Zlobcu že celo vrsto tožeb, katere pa so bile seveda ostale brezvapešne. Še bolj razjarjen vsled tega, delal je Antonu škodo, kjer je le mogel in zaradi tega je bil tudi parkrat obsojen. Toda kazni nikakor niso spametovale trmatega Andreja Zlobca in minolega poletja se je v prisotnosti raznih svedokov grozil Antonu Zlobcu, da ga umori. Zaradi te grožnje obsodilo je predvčerajšnjem tukajšnje sodišče Andreja Zlobca na leto dnij težke ječe.

Policijsko. Predvčerajšnjem zjutraj ustavil se je mlekár Ivan Baschiera s svojim konjem in vozičkom pred hišo št. 2 v ulici delle Poste ter ponesel mleko stranki, stanujoči v isti hiši. Ko se je vrnil, ni bilo več ne konja ne voza. Drzen tat je uporabil ugodno priliko ter se jednostavno odpeljal. — Težaka Josipa Živica, čegar ime je prišlo v javnost povodom razprave o izgrediv na predvečer XX. septembra, ker je Živic bil zaslišan kot svedok, zaprli so, ker se je nevarno pretil soprogi dninarja Frate, koja je Živic zasledoval s svojo ljubeznijo. Žena ni hotela uslišati vročkrvnega Živica, zato se ji je zagrozil, da jo ubije. — V poslednji številki smo priobčili, da so zaprli iztirjevalca Avgusta Perpicha, ker je baje poveril Levijevi tiskarni 36 gld. Tiskar Levi pa je izjavil, da njemu ni nihče poveril ničesar. — Soprog Jakoba Arcona, stanujočega v ulici Cologna hšt. 18, prijavila je komisarijatu v ulici Scus-

sa, da je prisel nepoznan človek pod nek pretvezo v nje stanovanje ter ji odnesel 2 zlata prstana, par zlatih uhanov, zlat medaljon, srebrn prstan, in 12 gl. v gotovini. — Drzen tat je iztrgal na Corsu zasebnici Mariji Borri zlato veržico in uro, vredno 45 gld. ter ubežal, dasi je teklo več oseb za njim. — Na kampanji Romano, ulica Bellosguardo hšt. 5, ukradli so nepoznani tatovi 19 košič, vrednih 25 gld. Tatovi skrbijo za pečenko za Vse svete.

Koledar. Danes (26.): Evarist, papež, muč.; Lucijan in Marcel. — Jutri (27.): XXI. pobink. nedelja. Sabina, mučenica. — V ponedeljek (28.): Simon in Juda, apostola. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 6 uri 34 min.; zatonj ob 4. uri 53 min. — Toplota večerj ob 7. uri zjutraj 17.5 stop., ob 2 pop. 21.5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 25. Državno sodišče je zavrnilo pritožbo mestnega zastopa tržaškega v zadnji spominske plošče. Utemeljenje pravi, da je nakana, razobesiti ono ploščo, prekoračila pravico do svobodnega izražanja svojega menjenja.

Državno sodišče je razpravljalo tudi o pritožbi dr. Gustava Gregorina radi kršenja volilnega prava v deželni zbor goriški. Razsodba se proglasi jutri.

Dunaj 25. Posl. Burgstaller je naglašal v razpravi o programu vlade potrebo, da se takoj ukrene potrebno za varovanje narodnih interesov italijanskega prebivalstva v južnih pokrajinah ter je zajedno zahteval toli potrebne železniške zveze.

Bratje Sokoli!

Naznanja se onim bratom „Sokolom“, ki niso poravnali udnine do konca t. m., da ne bodo imeli pravice do ustopa k plesnim vajam, ki se prično prihodnjo nedeljo, kakor člani, nego bodo morali plačevati 40 kr. ustopnine kakor nečlani.

Kdor želi plačati zaostalo udnino, to lahko stori danes zvečer ali pa jutri v nedeljo ob 3-4 ure pop. v telovadnici.

ODBOR.

Trgovinske brojavke.
Budimpešta. Pšenica za ječn 6.80 6.62
Pšenica za spomlad 1896 6.98 do 6.95 Oves za jesen 5.80-5.82 Ri za jesen 6.14 6.17 Koruza za oktober 5.95-6. — maj-juni 1896 4.56-4.57
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.70-6.80 od 79 kil. f. 6.75-6.85, od 80 kil. f. 6.85-6.90 od 81 kil. f. 6.95-7. — od 82 kil. f. 7.10-7.15 od 80 letmon 5.60-5.85 prosa 5.80-6.60 ržinova 6. — 6.20
Pšenica: Slabe ponudbe, omejeno povpraševanje. Prodaja 19000 met. st. po stalnih cenah Vreme: lepo.
Praga. Nerafinirani sladkor za november f. 13.47 nova letina 18.55. brez carine. raztoča.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 31. — Concanad 32. — Četvorni 38. — V glavih (sodih) 32.50 —
Havro. Kava Santos good average oktober 92.25 za februar 90.25.
Hamburg. Santos good average za oktober 74.75 december 74.35 maro 72. — mirno.

Dunajska borza 25. oktobra 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.05	100.10
„ „ „ v srebru	100.45	100.60
Avstrijska renta v zlatu	121.30	121.35
„ „ „ v kronah	100.85	100.95
Kreditno škejlo	397. —	398. —
London 10 let	120.25	120.25
Napoleoni	9.54	9.54
20 mark	11.75	11.75
100 italj. lir	45.20	45.40

Kamenoloma v najem.

Podpisani naznanja, da želi oddati v najem ali pa prodati svoja dva kamenoloma v bližini postaje Prosek. Velika sta 10000 □ metrov in imata najlepši kamen, ki se ga more dobiti na Krasu.

Natančno sa poizve pri lastniku g. Ivanu Briščeku, Briški št. 11, z. p. Opčine nad Prosekom.

Kranjske klobase

se prodajajo v zganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco. Krčmarjem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

JAKOB STRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(naproti veliki vojarni).
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška
kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co. Ltd. Nottingham Angleško“ in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.
Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.
Kolesa pošilja se na delo in na vse kraje brez vseh stroškov.
Sprejemase popravila vsakovrstnih novih in starih koles in v živalskih strojev.
V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.
Zahtevajo naj se ceniki!